

The Role of the Judge in Disputes regarding the taking of Special Guardianship or Judicial Advice over an Adult Natural Person¹

Geanina MANCIU²

Abstract: *In this study, we will analyze the essential role that the national judge plays in solving the civil case regarding the taking of the measure of special guardianship or judicial counseling for an adult individual. Thus, we will highlight some of the „traps” that could hinder the discovery of the truth in the case. On the one hand, we will refer to the medical evidence, which must be viewed critically by the judge, who is not obliged to automatically adopt the conclusions of the expert reports. And, on the other hand, we will highlight the risks of non-involvement or superficial involvement of the person with mental disabilities in the conduct of the civil trial. The judge bears responsibility for the final decision with an impact on the civil legal capacity of the adult assessed, which is why he cannot delegate to the doctor or psychologist the competence to apply a certain protection measure, by appropriating the conclusions formulated, nor the formal hearing of the patient during the trial. Throughout the paper, jurisprudential references will be found in support of the proposed solutions.*

Keywords: *judge; protective measure; mental disability; expert report; patient hearing*

1. Introducere

Judecarea cauzelor având ca obiect instituirea măsurii de ocrotire a tutelei speciale sau a consilierii judiciare față de o persoană fizică majoră cere atenție sporită, câtă vreme este vorba despre lipsirea sau restrângerea pe viitor a capacității juridice civile a unui adult vulnerabil. În aceste dosare se verifică necesitatea de a fi sprijiniți în exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor cei care se confruntă cu deteriorări ale facultăților mintale, iar,

¹ Communication presented at [International Scientific Conference "Exploration, Education and Progress in the Third Millennium"](#) - 17th edition, 15-16 May 2025.

² PhD student, Doctoral School of Socio-Human Sciences, Law field, within IOSUD - "Dunarea de Jos University" of Galati, Romania, Address: Str. Domneasca, 111, Galati 800201, Romania, Corresponding author: geanina.manciu@ugal.ro.

Copyright: © 2025 by the authors.
Open access publication under the terms and conditions of the
Creative Commons Attribution (CC BY) license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

dacă răspunsul este afirmativ, să se identifice măsura potrivită a fi dispusă în funcție de gradul de afectare și a altor particularități personale.

Analizând rolul judecătorului, și noi credem că acesta nu are „doar unul de arbitru al respectării regulilor, ci și acela de înțelept care reface, cu migală, tabloul faptelor, din puținele și trădătoare probe puse la dispoziție de părți” (Rizoiu, 2022). Mai mult decât atât, judecătorul în activitatea de extragere a adevărului judiciar din probele administrate trebuie să fie conștient că pot exista situații în care să se impună o judecată în spiritul legii pentru garantarea drepturilor fundamentale ale celui ocrotit.

În practică, procedura de judecată se desfășoară „printr-o împletire a voinței judecătorului cu cea a părților, rolul exercitat de judecător în aflarea adevărului și principiul disponibilității procesului civil creând un adevărat «pas de deux» al procedurii civile, dansul lor fiind cu atât mai frumos cu cât fiecare - instanță și părți - respectă ritmul muzicii compuse de legiuitor” (Maftai, 2022).

Pe de-o parte, în temeiul dispozițiilor articolului 164 și următoarele din Codul civil¹, judecătorul poate dispune prin hotărâre judecătorească luarea tutelei speciale față de majorul care are nevoie de ajutor continuu, deoarece, facultățile sale psihice sunt deteriorate în totalitate și, după caz, permanent. Legiuitorul a stabilit că aceasta este cea mai drastică măsură, ce se poate institui unui adult cu probleme de sănătate mintală, la care se va apela doar excepțional, în situația în care alte măsuri de ocrotire mai blânde nu ar fi suficiente pentru protejarea sa. Cel ce beneficiază de tutela specială nu va mai putea participa la circuitul civil prin încheierea personală de acte juridice civile de dispoziție. Ulterior rămânerii definitive a soluției de luare a tutelei speciale, cel ocrotit va fi lipsit de capacitatea sa de exercițiu, urmând să-și exercite drepturile și să-și îndeplinească obligațiile prin tutore.

În schimb, dacă în urma desfășurării judecății se va aprecia că deteriorarea facultăților mintale ale persoanei în cauză are caracter parțial, fiind nevoie să fie consiliată continuu de un tutore, se va lua măsura consilierii judiciare.

¹ Legea nr. 287/2009 privind Codul civil publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, modificată prin Legea nr. 71/2011 și rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 17 iunie 2011 și în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011, cât și republicată în temeiul art. 218 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.

Astfel, prin aplicarea acestei măsuri, adultul bolnav va exercita pe viitor capacitate de exercițiu restrânsă.

După cum se poate observa instituirea măsurilor de ocrotire amintite reprezintă grave ingerințe în viața juridică a unei persoane fizice majore, fie lipsește, fie, restrânge capacitatea sa juridică. În acest sens, dorim să redăm din practica Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 2891/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 2891/2014 of the High Court of Cassation and Justice, n.d.), care face referiri în privința unicei măsuri de ocrotire recunoscută de legea civilă la acel moment, ce rămân de actualitate și astăzi, chiar dacă în prezent sunt reglementate atât tutela specială, cât și consilierea judiciară: *„Cererea de punere sub interdicție judecătorească antrenează un demers procedural delicat pentru persoana vizată deoarece pune în discuție însăși capacitatea psihică a acesteia, independent de lezarea concretă a unor valori sociale. Persoana în discuție se supune unor investigații pentru a i se stabili discernământul, în condițiile în care încă societatea este reticentă față de acest subiect, iar capacitatea psihică și autoevaluarea ei, inclusiv dubiul asupra acesteia reprezintă valori subiective, interne, semnificative”*.

În viziunea noastră, aceste procese civile nu trebuie analizate sub nicio formă simplist, ci, dimpotrivă, tratate cu multă grijă, judecătorul fiind primul chemat să iasă din pasivitate pentru „a da ajutor” suferindului prin acordarea atenției cuvenite speței sale sensibile. În cele ce urmează vom putea remarca faptul că *„noul Cod de procedură civilă distribuie echilibrat roluri părților și judecătorului”* (Chis, 2015).

Procesul civil presupune colaborarea strânsă a specialiștilor din varii domenii de activitate - juridice, administrative, medicale. Pentru ca judecătorul să-și formeze opinia în legătură cu admiterea sau respingerea cererii cu care a fost investit urmează a administra probe, în principal despre starea psihică a celui ce urmează să fie ocrotit. Magistratul nu are cunoștințele necesare pentru a realiza evaluări medicale și psihologice, motiv pentru care va primi la dosar rapoartele de expertiză adecvate.

În acest context, ne propunem să analizăm greutatea probei privind expertiza medicală și psihologică în soluționarea cauzei civile referitoare la luarea unei măsuri de ocrotire. Ne punem întrebarea dacă judecătorul ar putea înlătura concluziile unui raport de expertiză medicală sau psihologică și să dispună o soluție contrară celei propusă de specialiști? Sau, dimpotrivă, judecătorul, față de împrejurarea că nu are cunoștințe medicale și de

psihologie ar trebui să-și însușească mecanic constatările specialiștilor? Și, care ar fi soluția în cazul în care raportul de expertiză medicală sau psihologică propun soluții diferite? Cu alte cuvinte, raportul medical să prevadă concluzii în care deteriorarea facultăților mintale este parțială, iar raportul psihologic să conchidă că, de fapt, este vorba despre o afectare totală a psihicului unei persoane.

Un alt aspect important de examinat este cum este folosit în practică instrumentul esențial pus de legiuitor la îndemâna judecătorului – ascultarea persoanei vizată de instituirea măsurii de ocrotire. Astfel cum vom expune, judecătorul are obligația de a discuta în camera de consiliu cu persoana cu vocație la ocrotire pentru a constata cu propriile simțuri starea sa de sănătate psihică. Nu de puține ori urmează a fi ascultate persoane cu grave probleme de sănătate, ce nu pot comunica eficient, uneori, și cu dificultăți în deplasare. De aceea, se impune să analizăm cum poate judecătorul în asemenea cazuri să evite capcana de a nu proceda la o ascultare formală a bolnavului? În aceste condiții, ne întrebăm dacă ascultarea persoanei printr-un mijloc de comunicare la distanță corespunde standardelor legale?

Față de observațiile făcute, prin prezenta cercetare dorim să învederăm că litigiile referitoare la luarea unei măsuri de ocrotire trebuie tratate conform complexității lor. Judecătorul are datoria de a nu prelua instinctiv concluziile raportului de expertiză efectuat în cauză, chiar dacă nu are studii medicale. Soluționarea echitabilă a dosarului civil presupune aprecierea probelor în ansamblul lor, dar, și formarea personală a opiniei instanței de judecată față de afecțiunea psihică a adultului vulnerabil, rezultată din ascultarea reală a lui. Pentru a răspunde la chestiunile interesante notate vom realiza un examen al jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție relevantă în materie.

2. Puterea dovezilor medicale în materia luării măsurilor de ocrotire

O măsură de ocrotire se poate dispune de judecătorul național doar dacă se dovedește pe baza probatoriului administrat în cauză faptul că există o deteriorare a facultăților mintale a unei persoane fizice majore. Astfel cum s-a reținut în literatura de specialitate (Leș, 2015, p. 462): „probele sunt cele care ne oferă posibilitatea de a stabili realitatea faptelor pricinii, fapt pentru care adeseori activitatea judiciară nici nu poate fi concepută în lipsa lor”.

Pentru aflarea adevărului în cauză judecătorul folosește o serie de mijloace de probă reglementate expres de lege, dintre care putem aminti: înscrisuri, prezumții, rapoarte de expertiză, chiar și martori. Dar, în desfășurarea acestei proceduri speciale un loc aparte îl ocupă concluziile raportului de expertiză medicală și ale celui psihologic întocmit de personal calificat în baza cunoștințelor de specialitate deținute, care aduce lămuriri privind starea de sănătate a celui ce are nevoie de ocrotire.

Din analiza jurisprudenței (Decizia nr. 734/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 734/2017 of the High Court of Cassation and Justice, 2017) Înaltei Curți de Casație și Justiție, care este în acord cu cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă fără echivoc că trebuie să se efectueze o expertiză medicală în cauză, fie prin evaluarea persoanei fizice, fie pe baza documentelor din dosar: *„Astfel, Curtea europeană a statuat că «natura situației ce are a fi demonstrată în fața autorităților naționale competente cu privire la starea de sănătate a persoanei, anume că ea prezintă o tulburare mintală reală, impune realizarea unei expertize medicale obiective. În acest sens, s-a reținut că, dacă persoana în cauză refuză să se prezinte pentru a fi consultată, este necesară evaluarea făcută de un medic specialist în baza dosarului pacientului, în caz contrar neputându-se susține că alienarea persoanei în cauză a fost stabilită în mod convingător» (cauza Winterwerp c. Olandei/Hot. din 24 oct. 1979, parag. 47). Așadar, refuzul persoanei a cărei punere sub interdicție se solicită, de a se prezenta în vederea unei evaluări medicale directe, pe de o parte, nu poate fi sancționat în sensul obligării în contra voinței sale, iar pe de altă parte, lasă deschisă posibilitatea diagnosticării și expertizării pe baza dosarului instanței.”*

Merită amintit faptul că în aceste cauze ce au ca obiect luarea măsurii tutelii speciale sau a consilierii judiciare însuși legiuitorul a prevăzut o excepție în privința probatoriului, stabilind în mod obligatoriu că este nevoie să fie administrată proba cu expertiză de specialitate. Mai mult decât atât, proba nu este încuviințată de judecător. Din studiul articolului 938 alineatul 3 al Codului de procedură civilă distingem faptul că în astfel de pricini, procurorul este cel care va dispune efectuarea evaluărilor de către specialiști, fără a exista intervenția judecătorului.

În ceea ce privește conținutul raportului de expertiză, dispozițiile articolului 938 alineatul 6 al Codului de procedură civilă stipulează expres faptul că se vor face *„referiri la natura și gradul de severitate al afecțiunii psihice și la evoluția previzibilă a acesteia, la amploarea nevoilor sale și la celelalte circumstanțe în care*

se găsește, precum și mențiuni privind necesitatea și oportunitatea instituirii unei măsuri de ocrotire”.

Așadar, când se va fixa primul termen de judecată, la dosar vor fi deja comunicate concluziile evaluării medicale și ale celei psihologice. Față de caracterul administrării obligatorii a acestora, judecătorul ar putea să nu țină cont de opiniile specialiștilor? În opinia noastră, pot exista situații când judecătorul ar putea să nu îmbrățișeze punctul de vedere exprimat de medici, dar întotdeauna respingerea concluziilor raportului de expertiză trebuie să fie temeinic motivată. Astfel, ne raliem opiniei autorilor (Ciobanu, Briciu, & Dinu, 2013, p. 312) care au constatat în mod întemeiat următoarele: *„fie că primește sau nu concluziile expertizei, instanța trebuie să motiveze poziția sa, iar în cazul în care s-au administrat expertize contradictorii, trebuie să accepte motivat una din ele sau să le înlăture motivat pe amândouă dar în niciun caz să ia concluzii din amândouă”.*

Astfel, dorim să tragem un semnal de alarmă în susținerea ideii conform căreia este indicat să nu fie privită proba cu expertiză drept o dovadă infailibilă, după cum a reținut și Înalta Curte de Casație și Justiție într-o decizie de speță¹. Aceasta urmează a fi apreciată asemănător oricărei alte probe științifice reglementată de lege, chiar dacă, judecătorul nu posedă cunoștințe medicale și de psihologie. Dar, se recomandă prudența, deoarece, ne aflăm într-o situație în care *„expertiza nu poate fi înlăturată decât printr-un alt mijloc de probă de o valoare științifică egală”* (Boroi, et al., 2013, p. 663).

Față de aceste aspecte, relevăm că suntem de acord cu opinia autorului (Boieru, 2024) care subliniat că *„în aprecierea probatoriului, declarațiile date de martori în etapa cercetărilor prealabile, fără a fi fost audiați nemijlocit de către instanță, nu pot constitui un temei suficient pentru a depăși forța doveditoare a raportului de expertiză medico-legală psihiatrică”.*

O situație particulară care ar putea fi întâlnită în practică este ca judecătorul să aibă la dosar chiar opinii diferite legate de starea de sănătate psihică a celui ce urmează să fie ocrotit. În contextul în care medicul propune a se

¹ *„Concluziile medicilor specialiști, obligatorii a fi depuse în cauză cu privire la starea mintală a celui a cărui punere sub interdicție s-a cerut, deși constituie un mijloc de probă deosebit datorită caracterului lor științific nu au forță probantă absolută, fiind supuse, ca oricare alt mijloc de dovadă, liberei aprecieri a instanței, potrivit intimei convingeri. Prin urmare, instanța poate aprecia capacitatea celui ce urmează să fie pus sub interdicție și pe baza altui material probator, putând să ajungă, motivat, la o altă concluzie diferită de a medicilor”* (Decizia nr. 3653/2004 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 3653/2004 of the High Court of Cassation and Justice, 2004)

institui tutela specială, iar psihologul apreciază că măsura consilierii judiciare este suficientă pentru ocrotirea bolnavului, îi revine judecătorului rolul central de a face lumină în cauză. Astfel, în cazul în care specialiștii ar avea opinii divergente, un posibil răspuns ar fi ca magistratul să ceară clarificări suplimentare instituției medicale, pentru ca o nouă comisie medicală să comunice un punct de vedere sau poate chiar să se efectueze o nouă expertiză de specialitate. În măsura în care vor exista în continuare divergențe de opinie, judecătorul se va convinge de justetea cererii formulate prin coroborarea critică a tuturor probelor administrate, ținând cont și de declarațiile adultului vulnerabil, ce au rezultat din ascultarea acestuia.

3. Implicarea persoanei cu dizabilități psihice în desfășurarea propriului proces civil

Întreaga procedură de instituire a unei măsuri de ocrotire este despre acordarea de protecție juridică persoanei fizice majore, care din cauza unei afecțiuni psihice are nevoie stringentă de ajutor pentru îngrijirea propriilor interese.

În ipoteza în care soluția pronunțată în cadrul litigiului civil va schimba fundamental viața celui ocrotit, apare firesc faptul că legiuitorul a prevăzut în cadrul articolului 940 alineat 3 din Codul procedură civilă obligația judecătorului de a-l asculta pe cel vizat. Din studiul dispozițiilor legale amintite observăm că ascultarea persoanei fizice majore este menită pentru a se identifica necesitatea și oportunitatea instituirii tutelei speciale sau a consilierii judiciare. Este necesar ca bolnavul să-și exprime opinia atât în privința regimului de ocrotire cerut, cât și asupra persoanei ce va fi numită tutore.

Menționăm că obligativitatea ascultării intimatului a existat și anterior intrării în vigoare a Legii nr. 140/2022¹, prin care au avut loc modificări legislative importante în domeniul măsurilor de ocrotire. Astfel, înțelegem să redăm din practica anterioară a Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 2566/2003 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 2566/2003 of the High Court of Cassation and Justice, 2003), rămasă valabilă și astăzi,

¹ Legea nr. 140 din 2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative publicată în Monitorul Oficial nr. 500 din 20 mai 2022.

care a casat cu trimitere spre rejudecare o hotărâre pronunțată cu încălcarea, printre altele și a „dispozițiilor imperative ale art. 33 al. 2 din Decretul nr. 32/1953 care arată: «La termenul de judecată, instanța va asculta pe cel a cărui punere sub interdicție este cerută, pentru a constata starea sa mintală»”.

Pentru a scoate în evidență importanța ascultării părții față de care se pune problema dacă se va lua sau nu o măsură de ocrotire, legiuitorul insistă asupra faptului că instanța de judecată trebuie să depună toate diligențele pentru ca aceasta să aibă loc, chiar și în afara sediului judecătorei, în funcție de interesul celui bolnav. În teza finală a articolului 940 alineat 3 Cod procedură civilă se găsește stipulat că ascultarea persoanei se va realiza chiar și „la locuința sa, acolo unde este îngrijit sau în alt loc apreciat de instanță ca fiind potrivit”, dacă nu s-ar putea deplasa intimatul la sediul instanței.

Apreciem că este esențial ca judecătorul să realizeze în mod nemijlocit ascultarea bolnavului, fie în camera de consiliu a instituției, fie într-un loc diferit. Doar dacă va percepe cu propriile simțuri starea mintală a bolnavului, se va putea pronunța o soluție legală și temeinică. De aceea, suntem de acord cu opinia exprimată de doctrina juridică (Tăbârcă, 2017, p. 437) în sensul că „interogatoriul nu poate să fie luat prin comisie rogatorie”.

În practică, se observă că unele completuri de judecată realizează ascultarea adultului bolnav printr-un mijloc de comunicare la distanță, în cazurile în care există impedimente în deplasarea acestuia la sediul instanței sau prezentarea în fața judecătorului ar presupune costuri sau resurse logistice ridicate. În ceea ce ne privește suntem reticenți în a aprecia că în această manieră are loc o ascultare autentică. Din punctul nostru de vedere dispozițiile legale sunt clare cu privire la obligația judecătorului de a lua contact fizic cu bolnavul, și nu în mod virtual, fără a se pune accent pe locul întâlnirii.

Ecranul creează o barieră între judecător și cel ascultat, poate să-l inhibe pe bolnav și să afecteze actul de justiție, împiedicându-l pe magistrat să cunoască adevărata stare de sănătate psihică a acestuia. Faptul că cel a cărui ocrotire este cerută se află la distanță, nu înlătură riscul ca bolnavul să fie influențat de către cei din jurul său în darea declarației sale. Acest inconvenient s-ar elimina în cazul în care ascultarea ar avea loc doar în prezența fizică a judecătorului.

În susținerea alegației conform căreia legiuitorul a urmărit ca ascultarea să se desfășoare în mod fizic înțelegem să facem referire la dispozițiile articolului 940 alineat 4 Cod procedură civilă, din care aflăm că *„la ascultarea celui a cărui ocrotire se solicită poate fi de față o persoană de încredere”*. Astfel, pentru ca bolnavul să se simtă confortabil în prezența judecătorului, care îi va adresa o serie de întrebări, i se permite să aibă alături o persoană cunoscută pentru a-i da siguranța că întreaga procedură se desfășoară în favoarea sa.

4. Puterea de apreciere a instanței de judecată asupra alegerii măsurii de ocrotire

În domeniul măsurilor de ocrotire, legiuitorul a implementat o derogare de la principiul disponibilității. Astfel, i se permite judecătorului să dispună măsura de ocrotire aptă să asigure protecție celui ocrotit, chiar dacă ar fi contrară cererii inițiale a petentului. Sediul materiei îl regăsim în cadrul articolului 937 alineatul 3 Cod de procedură civilă în următorii termeni: *„instanța de tutelă nu este legată de obiectul cererii și poate institui, în condițiile legii, o măsură de ocrotire diferită de cea solicitată”*.

Puterea de apreciere a judecătorului trebuie manifestată cu bună-credință, ceea ce presupune că în asemenea situații să se realizeze întotdeauna o motivare corespunzătoare a opțiunii alese. Pentru a institui, fie măsura tutelei speciale, fie consilierea judiciară, judecătorul se va baza pe probele administrate în cauză.

Astfel, în măsura în care își va forma convingerea personală că starea de fapt reclamă luarea unei anumite măsuri de ocrotire, în beneficiul protejării intereselor celui cu dizabilități mintale va pronunța soluția legală și temeinică, chiar dacă ar fi diferită de cea solicitată prin cererea de chemare în judecată.

Acesta este un exemplu concret în care judecătorului trebuie să-i fie limpede că are rolul de a cântări bine probele, de a depune toate diligențele pentru a nu se strecura erori, cât timp de hotărârea sa depinde viitoarea viață juridică a celui ocrotit.

5. Concluzii

Judecătorul național are o mare responsabilitate pe umerii săi când soluționează cauzele civile privind instituirea unei măsuri de ocrotire. Soluția sa de instituire fie a tutelei speciale, fie a consilierii judiciare, trebuie să aducă îmbunătățiri în viața celui cu afecțiuni psihice, să-i protejeze interesele personale și bunurile până la însănătoșire. A lipsi sau a restrânge capacitatea civilă de exercițiu a adultului cu probleme de sănătate mintală se stabilește în sprijinul acestuia și doar dacă este necesar, de aceea, judecătorul în rolul său central va veghea asupra respectării întocmai a legalității procedurii speciale și a administrării probelor.

Pe parcursul procesului civil trebuie să existe o bună colaborare între participanți (judecător, procuror, medic, psiholog, părți, martori etc.) pentru îndeplinirea scopului litigiului – de a se acorda protecție juridică unei persoane vulnerabile cu facultăți mintale alterate.

Dintre aceștia, judecătorul este primul chemat să conștientizeze importanța muncii sale în formarea opiniei personale asupra condiției medicale a celui ce urmează fi ocrotit. Particularitățile stării reale a psihicului celui vizat vor reieși din coroborarea tuturor probelor administrate în cauză și din ascultarea bolnavului de către instanța de judecată.

În astfel de pricini se va administra obligatoriu proba cu expertiză medicală și psihologică, dar, nu înseamnă că judecătorul va reține în mod automat concluziile rapoartelor de expertiză, ci, le va analiza critic în contextul celorlalte probe.

De asemenea, apreciem că ascultarea bolnavului nemijlocit de către judecător, în mod fizic, cu evitarea audierii acestuia printr-un mijloc de comunicare la distanță reprezintă un instrument extrem de util pentru justa soluționare a cauzei.

Sintetizând, chiar dacă magistratul nu poate face evaluări medicale și psihologice, acesta este dator să verifice starea de sănătate psihică a intimatului descrisă în rapoartele de expertiză și cea rezultată din ascultarea personală a bolnavului, pentru a hotărî luarea măsurii de ocrotire potrivite.

6. Bibliography

Boieru, L.-C. (2024). Punere sub interdicție judecătorească. Forța probantă a raportului de expertiză medico-legală psihiatrică. Corelația cu evaluarea medicală și psihologică din procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale/Judicial interdiction. The evi. *Revista Romana de Jurisprudenta 1 din 2024/Romanian Journal of Jurisprudence 1*. Preluat pe 04 24, 2025, de pe <https://sintact.ro/#/publication/151032356?keyword=raport%20de%20expertiza%20psihiatric&cm=SREST>

Boroi, G., Spineanu - Matei, O., Constanda, A., Negrilă, C., Dănăilă, V., Narcisa Theohari, D., Eftimie, M. (2013). *Noul cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, Vol. I art. 1-526/The New Code of Civil Procedure. Commentary on Articles, Vol. I art. 1-526*. Bucharest: Hamangiu.

Chis, A. A. (2015). Rolul judecătorului în procesul civil în realizarea principiilor contradictorialității și al dreptului la apărare/The role of the judge in civil proceedings in achieving the principles of adversarial proceedings and the right to defense. *Revista Romana de Drept al Afacerilor 1/Romanian Business Law Journal 1*. Preluat pe 04 24, 2025, de pe <https://sintact.ro/#/publication/151009379?keyword=rolul%20judecatorului&cm=SREST>

Ciobanu, V. M., Briciu, T. C., & Dinu, C. C. (2013). *Drept procesual civil. Drept execuțional civil. Arbitraj. Drept notarial. Curs de bază pentru licență și masterat, seminare și examene/Civil procedural law. Civil enforcement law. Arbitration. Notarial law. Basic course for bachelor's and master's degrees*. Bucharest: Editura națională.

Decizia nr. 2566/2003 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 2566/2003 of the High Court of Cassation and Justice. (2003). Preluat pe 05 01, 2025, de pe Înalta Curte de Casație și Justiție/The High Court of Cassation and Justice: <https://www.scj.ro/1093/Detaliijurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=1151#highlight=##%20starea%20minal%C4%83>

Decizia nr. 2891/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 2891/2014 of the High Court of Cassation and Justice. (fără an). Preluat pe 05 01, 2025, de pe Înalta Curte de Casație și Justiție/High Court of Cassation and Justice: <https://www.scj.ro/1093/Detaliijurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=117632#highlight=##%20starea%20minal%C4%83>

Decizia nr. 3653/2004 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 3653/2004 of the High Court of Cassation and Justice. (2004). Preluat pe 05 01, 2025, de pe Înalta Curte de Casație și Justiție/The High Court of Cassation and Justice: <https://www.scj.ro/1093/Detaliijurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=15439#highlight=##%20starea%20minal%C4%83>

Decizia nr. 734/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție/Decision No. 734/2017 of the High Court of Cassation and Justice. (2017). Preluat pe 05 01, 2025, de pe Înalta Curte de Casație și Justiție/High Court of Cassation and Justice: <https://www.scj.ro/1093/Detaliijurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=137836#highlight=##%20starea%20minal%C4%83>

Leș, I. (2015). *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole/The New Code of Civil Procedure. Commentary on Articles, 2nd Edition Revised and Added*. Bucharest: CH Beck.

Maftai, T. M. (2022). Rolul judecătorului în aflarea adevărului - Repere desprinse din jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție/The role of the judge in finding the truth - Highlights from the jurisprudence of the High Court of Cassation and Justice. *Revista Romana de Jurisprudenta 2/Romanian Journal of Jurisprudence 2 of 2022*. Preluat pe 04 24, 2025, de pe <https://sintact.ro/#/publication/151024939?keyword=rolul%20judecatorului&cm=SREST>

Rizoiu, R. (2022). Rolul judecătorului în aflarea adevărului. Selecție de jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului din 2020-2022/The role of the judge in finding the truth. Selection of case law of the European Court of Human Rights from 2020-2022. *Revista Romana de Jurisprudenta 2/Romanian Journal of Jurisprudence 2*. Preluat pe 03 24, 2025, de pe <https://sintact.ro/#/publication/151024943?keyword=rolul%20judecatorului&cm=SREST>

Tăbărcă, M. (2017). *Drept procesual civil, ediția a II-a, vol. III. Căile de atac. Procedurile speciale/Civil procedural law, 2nd edition, vol. III. Appeals. Special procedures*. Bucharest: Solomon.

Legea nr. 140 din 2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative publicată în Monitorul Oficial nr. 500 din 20 mai 2022/ Law No. 140 of 2022 on some protection measures for persons with intellectual and psychosocial disabilities and amending and supplementing some normative acts published in the Official Gazette No. 500 of May 20, 2022.